

максимальное количество яиц стронгилят желудочно-кишечного тракта отмечено в воде поилок для коров ($23,6 \pm 2,17$ шт./10 л. воды).

Наши исследования показали, что как в поилках, так и в самой воде находятся яйца паразитов. При употреблении такой воды в организм животного попадает инвазионный материал. Следует отметить, что наибольшее его количество находится в воде в весенне-летний период.

Список использованной литературы

- 1 Медведская Т.В. Эймериоз кроликов (возбудители, эпизоотология, патогенез, терапия и профилактика): автореф. дис. ... канд. вет. наук: 03.00.19/ Медведская Тамара Вячеславовна. – Минск, 1998. – 20 с.
2. Медведский, В. А. Сельскохозяйственная экология: учебное пособие для студентов сельскохозяйственных вузов по специальностям “Ветеринарная медицина” и “Зоотехния” / В. А. Медведский, Т. В. Медведская. – Витебск: ВГАВМ, 2003. – 246 с.
3. Санитарно-гигиеническая оценка микроклимата животноводческих помещений: Учеб.-метод. Пособие к лабораторным и практическим занятиям для студентов факультетов зооинженерного и ветеринарной медицины вузов, учащихся зоотехнических и ветеринарных отделений вузов, слушателей ФПК/В.А. Медведский и др. – Минск: Учебно-методический центр, 2001. – 48с.

УДК 619:616.99:636.92

Кравченко О.В., студент II курсу ОС Магістр, спеціальність “Ветеринарна медицина”

Науковий керівник – Мушинський А.Б., канд. біол. наук

Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНОГО ПРОЯВУ ЕНЦЕФАЛІТОЗООНОЗУ У КРОЛІВ

Енцефалітозооз є поширеною у світі інвазією кролів. Хвороба становить велику небезпеку для продуктивних, декоративних, диких та лабораторних порід кролів, а також для людей. Більшість вчених переконані, що остаточний діагноз на енцефалітозооз за життя тварин і людини встановити складно, оскільки діагностика, профілактика та лікування є недостатньо вивченими і не розробленими.

Дослідженню підлягало поголів'я кролів з присадибних господарств Кам'янець-Подільського, Дунаєвського районів Хмельницької області. Обстежували кролів різних порід і віку, що знаходились на різних системах утримання, від 4-х тижневого віку до 2-х років. Всього обстежено 450 кролі.

У кролів, уражених збудником енцефалітозоозу, спостерігали гострий та хронічний перебіги. Енцефалітозооз проявляється у всіх статеві-вікових груп кролів, незалежно від пори року. Проте прояви інколи були слабовираженими і залежали від того, які органи уражені в першу чергу. Найчастіше і з добре вираженим симптомокомплексом хвороба виявляється у молодняка кролів до 4 місяців. За енцефалітозоозу у кролів уражаються мозок, органи зору і нирки, внаслідок розмноження збудників у цих органах. У кролів реєстрували

нахил голови, тремор голови, викривлення шиї, перекачування навколо повздожньої осі тіла, парез тазових кінцівок, порушення координації рухів, періодичне збудження, тетанічні судоми, кон'юнктивіт, ірідоцикліт, параліч м'язів очного яблука, нетримання сечі, поліурію, полідипсію, гострий нефрит. Період завершення хвороби за енцефалітозоонозу характеризувався одужанням або загибеллю тварин. З 9 кролів, хворих на енцефалітозооноз, загибель наступила у 7 із них що становило 78 %. Загибель кролів була спричинена важкими патологічними змінами, які розвивались внаслідок дії *E. cuniculi* на організм тварин та ускладненнями внаслідок нашарування патогенних мікроорганізмів.

Доступна інформація щодо клінічного прояву енцефалітозоонозу кролів носить епізодичний характер і тому хвороба потребує подальшого вивчення.

UDC 636.92.09:616.993.19:636.087.7

Krzysztof Dziedzic, student of the University of Agriculture in Cracow, Poland

Supervisor – Paweł Nosal, PhD, Department of Zoology and Ecology, University of Agriculture in Cracow, Poland

HERBAL FORMULATIONS AS FEED ADDITIVES IN THE COURSE OF RABBIT SUBCLINICAL COCCIDIOSIS

Coccidiosis caused by protozoans of the *Eimeria* genus (Apicomplexa: Eimeriidae) is a serious problem for the health of rabbits and their production (*Oryctolagus cuniculus f. domesticus*). Of special importance is the hepatic coccidia *Eimeria stiedae*, but some intestinal species are also highly pathogenic. While young animals aged 1–3 months are most susceptible to the disease, especially after weaning, the mother rabbits are also more prone to infection during the perinatal period and before weaning. So far, preventive measures consist of the administration of chemical coccidiostats to rabbit feed or water. However, recent directives have forced their withdrawal and some natural coccidiocidal alternatives have since appeared on the market.

The investigations were performed on New Zealand White rabbits, at a breeding rabbitry located in Aleksandrowice, south Poland. The general conditions regarding hygiene and equipment were typical of this type of production. The animals were kept in tiered cages made of wire mesh, five young rabbits per cage, female rabbits singly, and were fed ad libitum with a standard complete diet in granular form. Water was distributed ad libitum. In the herd, the weaning of the litters occurred at the 35th day of life, and the fattening period for the weaned rabbits lasted eight weeks, up to the 90th day of life.

The study groups comprised a total of 40 young rabbits after weaning, and six mated females. The younger rabbits were assigned to four groups of ten young rabbits each (A, B, C and D), while the mothers were placed in three groups of two (A, C and D). The control group (A) received no food additives. Group B received the coccidiostat Baycox once at weaning, with water (0.5 ml/l). Group C was given feed supplemented with the coccidiostat Robenidine (66 mg/kg), while Group D was given feed supplemented with herbal extracts (0.5 kg Bell Gold plus 0.3 kg Bell Premium product per one ton of forage). The young of all groups were of roughly equal initial